

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Харченко О. О., здобувач вищої освіти спеціальності 051 Економіка ступеня Магістр,
Полтавський державний аграрний університет*

Однією з найважливіших проблем розвитку аграрного сектору є забезпечення його прибутковості на основі отримання позитивного фінансового результату та раціональне використання природно-ресурсного потенціалу. Досліджуючи сутність прибутковості, можна відмітити, що на сьогодні немає єдиного тлумачення поняття «прибутковість» (табл. 1).

Отже, прибутковість – це показник, який характеризує рівень ефективності діяльності підприємства з точки зору спроможності приносити прибуток та забезпечувати розширене відтворення виробництва.

Прибутковість підприємства характеризують два показники: прибуток та рентабельність

Таблиця 1

Систематизація підходів до визначення сутності поняття «прибутковість»

Автор	Тлумачення
Р. Р. Антонюк [1]	стійке економічне явище, що проявляється як підтверджена здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від здійснення як основної, так і всієї господарської діяльності, що полягає в перевищенні доходу над здійсненими витратами в розмірі достатньому для ефективного подальшого функціонування
М. Ф. Огіччук [5]	вид ефективності, що характеризує результативність діяльності економічних систем (підприємств, територій, національної економіки). Основною особливістю таких систем є вартісний характер засобів (видатків, витрат) досягнення цілей (результатів), а в деяких випадках і самих цілей (зокрема, одержання прибутку)
Т. В. Осипова [6]	основою прибутковості є сам прибуток, який у цілому й визначає результат фінансово-господарської діяльності підприємств як суб'єктів господарювання. Тому прибуток зображає її результати
Л. Ю. Кучер [3]	між прибутком і прибутковістю є тісний діалектичний взаємозв'язок: прибуток – це показник для зображення економічного ефекту в абсолютних показниках, а прибутковість – показник для зображення економічної ефективності діяльності суб'єкта господарювання
С. В. Мочерний [4]	прибутковість суб'єкта треба розглядати з двох аспектів: по-перше, як прибутковість усього підприємства щодо всього авансованого капіталу, яка визначається нормою прибутку: відношенням річного прибутку до авансованого капіталу; по-друге, як прибутковість виготовлення окремої партії товарів, яка вимірюється відношенням прибутку до собівартості товарів

Джерело: узагальнено автором

Прибуток виражає абсолютний ефект без урахування використаних ресурсів, а рентабельність є одним із головних вартісних показників ефективності виробництва, який характеризує рівень віддачі активів і рівень використання капіталу в процесі виробництва. Вона безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку та показує ефективність діяльності підприємств різних форм власності та характеризує інтенсивність їх роботи.

У дослідженні прибутковості розглядається як економічна категорія, що характеризує ступінь кінцевої економічної ефективності використання ресурсів та успішності менеджменту, за якої підприємство за рахунок виручки від реалізації продукції повністю відшкодовує витрати на її виробництво та реалізацію й одержує прибуток як основне джерело відтворення й матеріальногостимулювання персоналу [2].

Рис. 1. Форми прояву прибутковості

Джерело: побудовано автором

Таке визначення дало змогу розмежувати поняття прибутковості, яке за змістом є ширшим, ніж термін «рентабельність», оскільки остання є лише одним із показників прибутковості. Між ними існує такий же зв'язок, як між частковим і загальним: часткове – це рентабельність, загальне – прибутковість [2].

Якщо сума прибутку показує абсолютний ефект від діяльності, то рентабельність характеризує міру цієї ефективності, тобто відносний рівень прибутковості підприємства або продукції, що виробляється. Рентабельність як показник дає уявлення про достатність прибутку порівняно з іншими окремими величинами, що впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства. Під час визначення показника рентабельності прибуток співвідноситься з витратами (ресурсами), що мають найзначніший вплив на його отримання: доходами, витратами, ресурсами, капіталом.

Список використаних джерел

1. Антонюк Р. Р. Прибутковість сільськогосподарських підприємств:

природа категорії. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства*. 2012. № 126. С. 50 – 55.

2. Гуторов О. І., Кучер Л. Ю., Кучер А. В. Економічні засади формування прибутковості виробництва молока в аграрних підприємствах: теоретико-прикладний аспект: монографія. Харків: Точка, 2013. 490 с.

3. Кучер Л. Ю. Науково-теоретичні підходи до інтерпретації дефініції

4. «прибутковість». URL: http://khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik_99/06.pdf.

5. Мочерний С. В., Мочерна Я. С. Політична економія: навч. посіб. Вид. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2007. 684 с.

6. Огійчук М. Ф. Сутність прибутку та підходи до методики його визначення. *Економіка АПК*. 2009. № 6. С. 31 – 45.

7. Осипова Т. В. Теоретичні аспекти трактування прибутковості в сучасних умовах господарювання. *Управління розвитком*. 2012. № 1. С. 82 – 84.